

СТАНОВИЩЕ

от д-р Софка Райчева Каракехайова

доцент в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен 'доктор'

в област на висше образование **Педагогически науки**

професионално направление **1.2.Педагогика**

докторска програма

Теория на възпитанието и дидактика (Педагогика на взаимодействие дете–околна среда)

Автор: ас.Биляна Младенова Калоферова

Тема: Педагогически модел за ориентиране в здравословна и социална среда на 6-7-годишните деца базиран на ключови компетенции

Научен ръководител: доц. д-р **Софка Райчева Каракехайова**

в Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Определена за член на научно жури със заповед № РЗЗ-78 от 08.01.2019 г. на Ректора на ПУ“Паисий Хилендарски“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

От представените материали по процедурата се установява, че са спазени изискванията по чл.36(1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ“П.Хилендарски“. Налични са заповеди за: зачисляване в докторантура; правещане на изпити от индивидуалния учебен план; протоколи за издържани изпити по специалността с отличен успех; протоколи от катедрени съвети за отделните етапи по процедурата до предварителното обсъждане на дисертационния труд. Представени са всички необходими материали за рецензиране.

Ас. Биляна Калоферова притежава системна и целенасочена академична подготовка, включваща бакалавърска (2007-2011) и магистърска образователна степен (2011-2013) с квалификация педагог, детски и начален учител. Академичните знания прилага като детски учител. Симбиозата между повишаване на квалификацията и практическите компетенции правят избора на докторска програма и дисертационна теза осъзнат и логичен акт. Хоноруван преподавател към катедра „Предучилищна педагогика“ на ПУ „Паисий Хилендарски“ е от 2011г., а от 20.09.2018г. е назначена за асистент. Биляна Калоферова участва активно в обучителните семинари на докторантското училище към Педагогическия факултет и е участник в проект **“Иновативна образователна среда“** (№ на проекта: ФП17-ПФ-007). Избрана е в национална програма на МОН **„Млади учени и постдокторанти“**, Решение на

Министерски съвет № 577 от 17 август 2018 година, на базата на постиженията от изследователската и публикационна дейност.

Академичните ангажименти като хоноруван преподавател на научна дисциплина “Педагогическо взаимодействие дете-околна среда“ са свързани с реализиране на хоспитиране и практически упражнения в редовна и задочна форма на обучение. Ас. Калоферова се стреми да развива професионални знания и умения у студентите, близка е до тях и се отнася с разбиране и отговорност, но съумява да спазва дистанция „преподавател-студент“. Едно от основните личностни качества на Калоферова е стремежът към знание, към новост и откритие на мястото му в съществуващи тези и модели. Афинитетът ѝ към откривателство и търсене на липсващи елементи от научни постижения установих по време на разработване на дисертационния труд. Именно актуализирането на научните проблеми и проекцията им в практиката наложи уточняване в първоначално избраната тема. Асистент Калоферова притежава дарба да общува с децата от предучилищна възраст, на което бях свидетел по време на процедурите на експерименталната комисия по изследването ѝ. Тя притежава освен професионална подготовка и усет за провокиране на активност у студенти и деца.

2. Актуалност на тематиката

Проблематиката и проведеното теоретично и експериментално проучване в дисертацията са не само актуални, но и иновативни по характер и значимост не само за България. Иновация е изведения формиращ педагогически модел, в който е намерена релацията между познавателно съдържание с акцент върху видовете здраве и ключовите компетенции, които се овладяват от 6-7-годишното дете в допълнителните форми - ателиета.

3. Познаване на проблема

Общият обем на дисертацията е 299 страници, основен текст и 88 страници с 13 приложения. Структурата е съобразена с изискванията за педагогическо изследване в увод, четири глави, заключение и изводи. Богата библиографска справка с 225 източника, от които 198 на кирилица, 12 на латиница и 15 интернет ресурси, доказват доброто познаване на проблема в теоретичен и теоретично - практически план.

4. Методика на изследването

Целите, хипотезите и задачите на дисертационния труд са подчинени на темата и определят теоретико-приложния му характер.

Докторантът Биляна Калоферова умело обвързва проблематиката със стратегически документи и интерпретира постиженията на предучилищната педагогика в областта на ориентиране на детето в особеностите на здравословна и социална среда. Могат да се отбележат следните позитиви на дисертационното изследване към първа глава:

- * Дефиниране на основните понятия от областта на здравословна и социална среда в по-общ план и респективно за детето от ПУВ, въз основа на задълбочено

проучване на нормативни документи и научни тези на български и чуждестранни учени;

- * Доброто познаване на успешни актуални модели и педагогически технологии за определяне съдържателните акценти, фактори и агенти за здравното образование;
- * Обвързване на теоретичното изследване и впоследствие на експерименталното проучване с подходи като: компетентностен, рефлексивен, интегрален, хуманно-личностен.

Доброто познаване на състоянието на проблема в теоретичен и теоретико-приложен план позволява докторантката да подходи и творчески към подбор на методите на проучване.

Дидактометричните задачи и процедури са подложени на експертна оценка и проверени в пилотния етап на проучването. Методите на изследване обхващат проследяване на явленията, тяхната динамика и осъществяват проходимост между трите етапа на педагогическия експеримент. Критериите и показателите обхващат цялата палитра от изследвани явления и позволяват количествена и качествена интерпретация на резултатите.

В трета глава е конструиран педагогическия модел, като се посочват функциите и параметрите му. Авторският модел за ориентиране в здравословна и социална среда съдържа три тематични области, респондиращи с видовете здраве на детето - физическо, психическо и социално. Знанията, уменията и отношението в модела са личностно - ориентирани за 6-7-годишното дете. Познанието се свързва с рефлексия и изследване, а не със заучаване на информация и се реализира чрез игри. Във функционално отношение изборът на ателието като форма за реализиране на образователните цели е отлично решение, за да се удовлетвори стремежа на детето към себепознание и ценностно позициониране в света на връстници и възрастни.

В четвърта глава са презентирани и анализирани данните по изследваните явления, определени в целите, хипотезите и задачите на дисертационното проучване.

Ас. Биляна Калоферова умело проследява динамиката в стойностите от постиженията на децата в контролните и експерименталните групи, в констатиращия и контролния етап.

Мониторинговите констатации се подлагат на каузален анализ и се подкрепят от статистически методи. Към позитивите на дисертационното изследване може да се отбележи доброто онагледяване с 32 таблици и 32 диаграми на резултатите във всички етапи на проучването.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Приемам като коректно изведени приносите на дисертационния труд на Б.Калоферова, които са значими за съвременната теория и практика на предучилищната педагогика и образование. Може да се адмирира фактът, че в дисертацията се откриват приносни моменти, в които се акцентира върху връзката здравно образование и промоция на здраве като иманация на съвременния живот и здравна култура.

Дидактометричните процедури, проведени чрез експертна оценка са приложени в масовата практика. С такава значимост и приложимост е и педагогическият модел за ориентиране в здравословна и социална среда на 6-7-годишните деца.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите (9статии) на ас. Б.Калоферова отразяват различни етапи от дисертационния труд. Тематично акцентът в публикациите се поставя върху здравното образование на детето, видовете здраве и релацията им с компетентности от различни модалности. Една от статиите е публикация в чужбина, а други отразяват етапи от формирация етап на експеримента.

7. Автореферат

В автореферата се защитава актуалността на проблема, а в съдържанието и структурно отношение съответства на дисертацията. В него е презентирана с превес експерименталната част от проучването, и в есенциален вид се проследява ефективността на педагогическия модел за ориентиране в здравословна и социална среда на 6-7-годишните деца, базиран на ключови компетенции.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Ас. Биляна Калоферова е добре да продължи популяризирането на дидактометричния инструментариум като достъпен за апробиране в масовата практика, за установяване ориентирането на детето от ПУВ в различните видове здраве, в медиен вариант, както и във форми на квалификация на педагогически кадри.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват принос за предучилищната педагогика. Докторант Б.Калоферова притежава необходими теоретични знания, професионални компетенции и може да провежда самостоятелни научни изследвания.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Биляна Калоферова в област на висше образование: Педагогически науки, професионално направление 1.2.Педагогика, докторска програма Теория на възпитанието и дидактика (Педагогика на взаимодействие дете-околна среда).

29.01. 2019г.

Изготвил становището:

доц.д-р С.Каракехайова